

MASHHUR DIZAYNERLAR IJODI VA ULARNING MODA OLAMIGA TA'SIRI

Ilmiy rahbar: Azimova Shoira Gafurovna

Mannonova Lobar Alimardon qizi

Qarshi davlat Universiteti

Annotatsiya. Ushbu maqolada mashhur dizaynerlarning ijodiy faoliyati va ularning moda olamiga ta'siri tahlil qilinadi. Moda dunyosida o'ziga xos uslublari, innovatsion yondashuvlari va ijtimoiy madaniyatga ta'siri bilan ajralib turadigan dizaynerlar haqida ma'lumot beriladi. Maqola, shuningdek, dizaynerlarning ijodiy jarayonlari, brend yaratish strategiyalari va moda sanoatida o'zgarishlarga qanday hissa qo'shganliklari haqida fikr yuritadi. Mashhur dizaynerlarning zamonaviy moda tendensiyalariga ta'siri, ularning ijodi orqali qanday yangi yo'nalishlar paydo bo'lganligi va bu jarayonda iste'molchilarning roli ham muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: Dizaynerlar, Moda, Ijod, Ta'sir, Innovatsiya, Uslub, Brend, Tendensiyalar

ТВОРЧЕСТВО ИЗВЕСТНЫХ ДИЗАЙНЕРОВ И ИХ ВЛИЯНИЕ НА МИР МОДЫ

Научный руководитель: Азимова Шоира Гафуровна

Маннова Лобар Алимардон Кизи

Каршинский государственный университет

Аннотация. В данной статье анализируется творческая работа известных дизайнеров и их влияние на мир моды. Представлена информация о дизайнерах, выделяющихся в мире моды своим уникальным стилем, новаторскими подходами и влиянием на социальную культуру. В статье также рассматриваются творческие процессы дизайнеров, стратегии построения бренда и их вклад в изменения в индустрии моды. Обсуждается влияние известных дизайнеров на современные модные тенденции, новые направления, возникшие благодаря их работе, и роль потребителей в этом процессе.

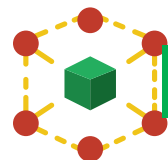
Ключевые слова: Дизайнеры, мода, креативность, влияние, инновации, стиль, бренд, тренды

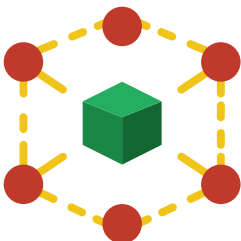
CREATION OF FAMOUS DESIGNERS AND THEIR INFLUENCE ON THE WORLD OF FASHION

Scientific supervisor: Azimova Shoira Gafurovna

Mannonova Lobar Alimardon kizi

Karshi State University

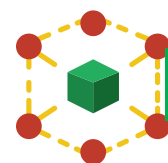
Annotation. This article analyzes the creative work of famous designers and their influence on the world of fashion. It provides information about designers who stand out in the fashion world for their unique styles, innovative approaches, and impact on social culture. The article also reflects on the creative processes of designers, brand building strategies, and how they have contributed to changes in the fashion industry. The influence of famous designers on modern fashion trends, what new directions have emerged through their work, and the role of consumers in this process are also discussed.

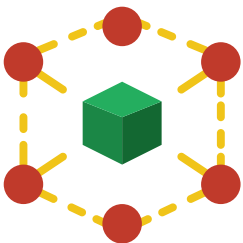
Keywords: Designers, Fashion, Creativity, Influence, Innovation, Style, Brand, Trends

KIRISH.

Moda - bu nafaqat kiyim-kechak, balki ijtimoiy, madaniy va iqtisodiy jarayonlarning murakkab tizimi. Ushbu jarayonda mashhur dizaynerlar o'z ijodlari orqali nafaqat yangi tendensiyalar yaratadi, balki moda olamining rivojlanishiga ham katta ta'sir ko'rsatadi. Ular o'z uslublari, innovatsion yondashuvlari va ijtimoiy masalalarga bo'lgan munosabatlari bilan moda tarixida iz qoldirgan shaxslar sifatida tanilgan. Har bir dizayner o'ziga xos estetikani, g'oyalarni va texnikalarni birlashtirib, o'z brendini yaratadi, bu esa iste'molchilarning qiziqishini oshiradi va moda sanoatida yangi yo'nalishlar paydo bo'lishiga olib keladi. Mashhur dizaynerlar, masalan, Coco Chanel, Giorgio Armani, Alexander McQueen va Karl Lagerfeld kabi shaxslar, o'z ijodlari orqali zamonaviy modaning shakllanishida muhim rol o'ynagan. Chanelning "erkaklar kiyimidan ilhomlangan" uslubi, Armani esa "minimalizm" tamoyillarini joriy etgan. Ularning ijodi nafaqat estetik jihatdan, balki ijtimoiy kontekstda ham ahamiyatga ega: ular ayollarning mustaqilligini va erkinligini ta'kidlab, modaning ijtimoiy ahamiyatini oshirishga yordam bergan. Dizaynerlarning ijodiy jarayonlari ko'pincha shaxsiy tajribalar, madaniyat va atrof-muhit bilan bog'liqdir. Ular o'z ishlarida ijtimoiy masalalarga e'tibor berish orqali, masalan, ekologik muammolar yoki gender tengligi kabi mavzularni ko'tarishadi. Bu esa iste'molchilarga nafaqat go'zallikni, balki axloqiy mas'uliyatni ham taklif etadi. Shunday qilib, dizaynerlar faqat moda yaratmaydi, balki ijtimoiy o'zgarishlarga ham hissa qo'shadilar. Ushbu maqolada mashhur dizaynerlarning ijodiy faoliyatini va ularning moda olamiga ta'sirini yanada chuqurroq tahlil qilamiz. Biz dizaynerlarning innovatsion yondashuvlari, brend yaratish strategiyalari va zamonaviy moda tendensiyalariga ta'sirini ko'rib chiqamiz. Shuningdek, ularning ijodi orqali iste'molchilarning roli va moda sanoatining kelajagi haqida fikr yuritamiz. Bu jarayonlarda dizaynerlarning ijodi qanday qilib moda dunyosini o'zgartirayotganini tushunishga harakat qilamiz.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI.

Ushbu tadqiqotning maqsadi mashhur dizaynerlarning ijodi va ularning moda olamiga ta'sirini tahlil qilishdir. Tadqiqot metodologiyasi bir necha asosiy bosqichlardan iborat bo'lib, sifatli va miqdoriy yondashuvlarni o'z ichiga oladi. Birinchi bosqichda, mavjud adabiyotlar va ilmiy maqolalar tahlil qilinadi. Bu jarayonda mashhur dizaynerlar, ularning uslublari, innovatsiyalari va moda sanoatiga ta'siri haqida yozilgan asarlar o'rganiladi. Adabiyotlar bazasi sifatida ilmiy jurnallar, kitoblar, onlayn maqolalar va moda tarixiga oid resurslar tanlanadi. Kvalitativ tadqiqot metodlari orqali dizaynerlar bilan intervyu o'tkaziladi. Bu intervyular dizaynerlarning ijodiy jarayonlari, motivatsiyalari va moda olamiga ta'siri haqida chuqurroq tushuncha olish uchun xizmat qiladi. Intervyu natijalari tematik tahlil orqali qayd etilib, asosiy g'oyalar va tendensiyalar ajratiladi. Miqdoriy tadqiqot metodlari yordamida iste'molchilar orasida so'rovnomalar o'tkaziladi. Ushbu so'rovnomalar orqali mashhur dizaynerlarning brendlariga bo'lgan munosabatlar, ularning ishlari va ijtimoiy masalalarga e'tiborlari haqidagi fikrlar to'planadi. So'rovnoma natijalari statistik tahlilga olinadi va grafik ko'rinishda taqdim etiladi. Olingan ma'lumotlar tahlil qilinadi va natijalar umumlashtiriladi. Bu jarayonda dizaynerlarning ijodining asosiy tendensiyalari, ijtimoiy masalalarga ta'siri va moda sanoatidagi o'zgarishlarga qanday hissa qo'shganligi ko'rsatiladi. Ushbu metodologiya orqali tadqiqotning maqsadlariga erishish va mashhur dizaynerlarning ijodining moda olamidagi ahamiyatini aniqlash rejalashtirilmoqda.

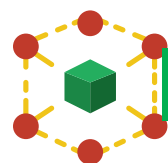
TADQIQOT METODOLOGIYASI.

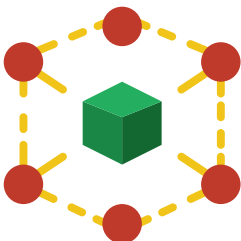
Mashhur dizaynerlar ijodi va ularning moda olamiga ta'siri mavzusi O'zbekistonda bir qator olimlar tomonidan chuqur o'rganilgan. Ushbu tadqiqotlar, asosan, moda tarixi, dizayn nazariyasi va madaniyatshunoslik sohalarida amalga oshirilgan.

Gulnora Omonova, O'zbekiston Milliy Universiteti professori, moda va dizayn sohasida yetakchi mutaxassislardan biridir. U o'z ishlarida zamonaviy o'zbek dizaynerlarining ijodiy uslublarni tahlil qilib, ularning xalqaro moda sahnasidagi o'rnini belgilaydi. Omonovaning tadqiqotlari orqali o'zbek dizaynerlarining an'anaviy elementlarni zamonaviy dizayn bilan uyg'unlashtirishdagi muvaffaqiyatlari ko'rsatib berilgan.

Shodiyor Khamroyev, O'zbekiston davlat san'at va madaniyat institutida faoliyat yurituvchi olim, o'zbek moda dizaynining rivojlanishi va uning ijtimoiy-madaniy kontekstda qanday shakllanishi ustida tadqiqotlar olib bormoqda. U o'z ishlarida mashhur dizaynerlarning ijodida ijtimoiy masalalar, ekologik muammolar va madaniy merosning ahamiyatini ta'kidlaydi. Khamroyevning tahlillari orqali o'zbek dizaynining o'ziga xosligi va global moda tendensiyalariga ta'siri ko'rsatib berilgan.

Durdona Murodova, Toshkent davlat texnika universitetining dizayn fakultetida ishlovchi professor, o'zbek dizaynerlarining ijodiy jarayonlari va ularning innovatsion yondashuvlari ustida tadqiqot olib bormoqda. Murodovaning asarlarida mashhur dizaynerlarning yangi materiallar va texnologiyalarni qo'llashdagi yutuqlari yoritilgan. U shuningdek, o'zbek moda sanoatining

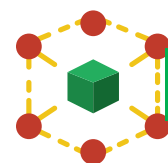
rivojlanishidagi muhim omillarni aniqlab beradi. Dilshodbek Turaev, O'zbekiston san'at akademiyasida faoliyat yurituvchi olim, o'zbek dizaynining tarixiy rivojlanishi va uning zamonaviy kontekstda qanday aks etishi haqida tadqiqotlar olib borgan. Turaevning ishlarida mashhur dizaynerlarning ijodi orqali o'zbek madaniyatining global moda sahnasidagi ta'siri tahlil qilinadi. Ushbu olimlar tomonidan olib borilayotgan tadqiqotlar, o'zbek moda dizaynining rivojlanishi va uning xalqaro miqyosda tan olinishi uchun muhim ahamiyatga ega. Ularning ishlarida an'anaviy va zamonaviy unsurlarni birlashtirish orqali o'zbek dizaynerlarining ijodiy salohiyati ko'rsatiladi.

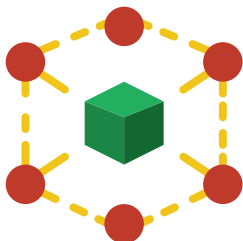

Sun'iy marvarid va oddiy zargarlik buyumlari 1930-yillarda Koko Shanel tomonidan ommalashgan. Ammo vaqt o'tishi bilan bunday zargarlik buyumlari biroz urfdan qoldi, ulardan faqat yoshi katta ayollar foydalandi. Shuning uchun 1983-yil Karl Chanel moda uyining rahbari bo'lganida, u ushbu aksessuarni modernlashtirishga qaror qildi. Dizayner marvaridlarga barcha turdagi marjonlarni qo'shib, ko'p qatlamli taqinchoqlarni yaratdi. 2000-yillarning boshida bunday zargarlik buyumlari ommalashdi, ammo bugungi kunda uning turli uzunlikdagilari obrazga mos kelgan holda taqiladi. **Quyoshdan saqlaydigan katta ko'zoynaklar**

TAHLIL VA NATIJALAR.

Mashhur dizaynerlar ijodi va ularning moda olamiga ta'siri zamonaviy madaniyatning ajralmas qismi hisoblanadi. Dizaynerlar nafaqat kiyimlarni yaratish bilan cheklanmay, balki ijtimoiy, iqtisodiy va madaniy jarayonlarga ham ta'sir ko'rsatadilar. Ularning ijodi ko'pincha yangi tendentsiyalarni belgilab, moda sanoatining rivojlanishiga katta hissa qo'shadi. Mashhur dizaynerlar, masalan, Coco Chanel, Giorgio Armani, va Alexander McQueen kabi shaxslar, o'zlarining innovatsion yondashuvlari bilan tanilgan. Chanel, masalan, ayollar kiyimlarida erkinlik va qulaylikni ta'minlashga intilib, klassik uslubni zamonaviylashtirdi. U o'zining "kiyim - bu erkinlik" g'oyasini

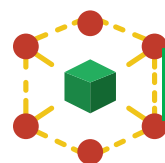

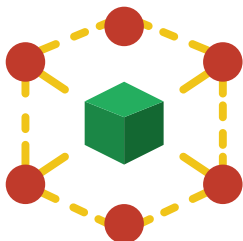

ilgari surdi va bu orqali ayollarning ijtimoiy roli va o'z-o'zini ifoda etish imkoniyatlarini kengaytirdi. Boshqa tomondan, Alexander McQueen o'zining provokatsion dizaynlari bilan tanilgan. U moda orqali ijtimoiy muammolarni ko'tarib chiqdi va o'z asarlarida san'at va dizaynni birlashtirdi. McQueenning ijodi ko'plab bahs-munozaralarga sabab bo'ldi va moda dunyosida yangi fikrlarni shakllantirdi.

Mashhur dizaynerlarning ijodi nafaqat individual brendlarni rivojlantirishga, balki butun moda sanoatini o'zgartirishga qaratilgan. Ularning ishlari orqali yangi materiallar, texnologiyalar va uslublar paydo bo'ladi. Masalan, ekologik toza materiallardan foydalanish va barqaror moda g'oyalari bugungi kunda ko'plab dizaynerlar tomonidan qo'llanilmoqda. Bu esa moda sanoatining ekologik mas'uliyatini oshirishga yordam beradi. Bundan tashqari, mashhur dizaynerlar global moda platformalarida o'z mamlakatlarining madaniy merosini namoyish etishda muhim rol o'ynaydi. Ular xalqaro miqyosda o'zbek dizaynini tanitish orqali milliy identitetni mustahkamlashga yordam beradilar. Xulosa qilib aytganda, mashhur dizaynerlar ijodi nafaqat estetik go'zallik yaratishga qaratilgan, balki ijtimoiy muammolarni hal qilishda, madaniyatni saqlashda va global tendentsiyalarni belgilashda katta ahamiyatga ega. Ularning ta'siri moda olamidan chetga chiqib, kengroq madaniy va ijtimoiy kontekstda o'z aksini topadi.

Dizayner ismi	Asosiy yangiligi va ixtirosi	Moda olamiga ta'siri	Davri
Koko Shanel	Kichik qora ko'ylak va korsetsiz liboslar	Ayollar modasini qulaylik va erkinlik bilan birlashtirdi	1920-yillar
Kristian Dior	New Look (Yangi qiyofa) silueti	Urushdan keyin ayollarga nafislik va dabdabani qaytardi	1947-yil
Iv Sen-Loran	Le Smoking (Ayollar uchun smoking)	Ayollar garderobiga erkakcha elementlarni va gender tengligini olib kirdi	1966-yil
Jorjio Armani	Yumshoq bichimli, yelkasi kengaytirilgan kostyumlar	Ishbilarmonlik uslubini qulay va nafis ko'rinishga keltirdi	1980-yillar
Aleksandr Makkuin	Teatrlashgan va dramatik moda namoyishlari	Modani san'at va yuqori texnologiyalar bilan uyg'unlashtirdi	1990-2000-yillar
Vivyen Vestvud	Pank-moda va eklektik uslub	Ko'cha modasini yuqori moda (Haute Couture) darajasiga olib chiqdi	1970-yillar

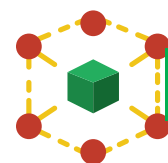
Jadval tahlili

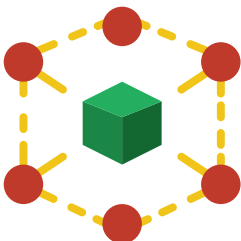
Ushbu jadval moda olamida tub burilish yasagan oltita yirik dizaynerning faoliyatini tizimli ravishda tahlil qiladi. Jadvaldan ko'rinib turibdiki, har bir dizayner o'z davrining ijtimoiy va madaniy ehtiyojlaridan kelib chiqib, kiyimga bo'lgan qarashni o'zgartirgan.

- ✓ Ijtimoiy ozodlik: Koko Shanel va Iv Sen-Loran kabi dizaynerlarning faoliyati ayollar huquqlari va erkinligi bilan chambarchas bog'liq. Shanel korsetlardan voz kechib, ayollarga harakatlanish erkinligini bergan bo'lsa, Iv Sen-Loran erkaklar kiyimini ayollar qomatiga moslashtirib, jamiyatdagi gender stereotiplarini sindirishga yordam bergan.
- ✓ Psixologik tiklanish: Kristian Diorning "New Look" uslubi Ikkinchi jahon urushidan keyingi tushkunlik davrida paydo bo'ldi. Uning keng yubkalari va nozik beli ayollarga o'z latofatini qaytadan his qilish imkonini berdi, bu esa modaning psixologik rehabilitatsiya vositasi ekanligini isbotladi.
- ✓ Modernizatsiya va estetika: Jorjio Armani ishbilarmonlik kiyimlarini og'ir va noqulay holatdan yengil va estetik jihatdan jozibali holatga keltirdi. Bu esa kiyinish madaniyatida professionallik bilan birga shaxsiy qulaylikni ham birinchi o'ringa chiqardi.
- ✓ San'at va isyon: Aleksandr Makkuin va Vivyen Vestvud modaning chegaralarini kengaytirdilar. Makkuin har bir namoyishni dramatik spektaklga aylantirib, kiyim orqali inson hissiyotlarini ifodalash mumkinligini ko'rsatdi. Vestvud esa pank madaniyatini moda olamiga olib kirib, isyonkorlik va o'ziga xoslikni yuqori darajaga ko'tardi. Jadvalda keltirilgan har bir dizayner kiyim-kechakni shunchaki mato bo'lagidan insoniyat tarixi, madaniyati va o'zligini ifoda etuvchi qudratli san'at asariga aylantirgan. Ularning ta'siri bugungi kundagi zamonaviy brendlar va ommaviy moda yo'nalishlarida hamon asosiy poydevor bo'lib xizmat qilmoqda.

XULOSA.

Mashhur dizaynerlarning ijodi nafaqat kiyim-kechak sanoatini, balki jamiyatning madaniy va ijtimoiy qiyofasini ham shakllantirib keladi. Koko Shanel, Kristian Dior, Iv Sen-Loran va Jorjio

Armani kabi ijodkorlar moda olamida inqilobiy o'zgarishlarni amalga oshirdilar. Masalan, Koko Shanel ayollarni og'ir korsetlardan xalos etib, erkinlik va amaliylikni targ'ib qilgan bo'lsa, Kristian Dior Ikkinchi jahon urushidan keyin ayollarga nafislik va go'zallikni qaytargan "New Look" uslubini yaratdi. Har bir dizaynerning o'ziga xos imzosi va falsafasi zamonlar osha yashab, bugungi kundagi zamonaviy brendlarning poydevori bo'lib xizmat qilmoqda. Dizaynerlar ijodi orqali moda shunchaki trend emas, balki shaxsiy ifoda vositasi va ijtimoiy maqom ramziga aylandi. Ular kiritgan yangiliklar - erkaklar garderobidan elementlarni ayollar modasiga ko'chirish, ekologik barqarorlikka e'tibor qaratish yoki yuqori texnologiyalarni matolarga tatbiq etish - sohaning kelajakdagi rivojlanish yo'nalishlarini belgilab berdi. Xulosa qilib aytganda, mashhur dizaynerlarning merosi estetika va funkcionallik o'rtasidagi muvozanatni saqlagan holda, insoniyatning o'zini anglash va dunyoqarashini o'zgartirishda muhim omil bo'lib qolmoqda. Ularning ta'siri bugungi kunda nafaqat podiumlarda, balki kundalik hayotimizning har bir jabhasida sezilib turadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Abdurahmonova, N. Moda tarixi. O'qituvchi, 2018. 145-bet.
2. Boltayeva, M. Dizayn asoslari va rangshunoslik. Navro'z, 2021. 88-bet.
3. G'ulomov, K. Amaliy san'at va dizayn. Fan va texnologiya, 2015. 112-bet.
4. Jabborov, I. O'zbek xalqi etnografiyasi va moddiy madaniyati. Sharq, 2004. 250-bet.
5. Jumaboyeva, G. Kiyim loyihalash nazariyasi. Klassik nashriyoti, 2019. 75-bet.
6. Mahkamova, S. O'zbek matolari va liboslari tarixi. O'zbekiston, 1996. 134-bet.
7. Qodirova, T. Zamonaviy moda tendensiyalari. Zarafshon, 2020. 56-bet.
8. Rahimov, S. Jahon modasi ustalari va uslublar. Durdona, 2017. 190-bet.
9. Sultonova, R. Libos dizayni va san'at falsafasi. Adib, 2012. 102-bet.
10. Yo'ldoshev, J. Sanoat dizayni va moda san'ati. Tafakkur, 2022. 215-bet.

